

РЕПУБЛИЧКО ЈАВНО ТУЖИЛАШТВО
Републичкој јавној тужитељки, г-ђи Загорки Доловац

У Београду, 5. фебруара 2016. године

Аутономни женски центар (АЖЦ), специјализована женска организација за пружање подршке женама са искуством насиља¹, обраћа вам се **предлогом за унапређење поступања** јавних тужилаца и заменика јавних тужилаца у вези са кривичним делом насиље у породици и другим делима са елементима насиља у партнерском или породичном односу која су усмерена према женама.

АЖЦ поздравља напоре Републиког јавног тужилаштва да се побољша делотворност и једнообразност у поступању, издавањем Обавезног упутства (бр. 215 од 20. 5. 2015. године), у циљу сузбијања дела против полне слободе и кривичних дела против брака и породице, а којим се налаже да се у свим вишим и основним тужилаштвима у Србији одреди по једна контакт особа задужена за рад, праћење и сарадњу са другим надлежним институцијама у вези наведених кривичних дела. Сматрамо да је то важна, али недовољна мера да би се поправило реално стање, које је по броју догађаја насиља, а посебно у односу на број фаталних исхода, забрињавајуће.

Да би се повећала делотворност и уједначило поступање тужилаца (и представника других релевантних институција које сарађују са тужилаштвом), али и безбедност жртава/оштећених наведеним кривичним делима, по нашем мишљењу, нужно је обезбедити најмање још три претпоставке:

(а) **обавезну процену и управљање безбедносним ризицима**, што је у складу са чл. 51 Конвенције Савета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици, коју је РС ратификовала 31. 10. 2013. године;

(б) **обавезну мултисекторску сарадњу**, која подразумева одржавање „редовних састанака између јавног тужиоца, судија судова за прекршаје, службеника полиције и центара за социјални рад и то за сваки конкретни случај насиља над женом у породици и партнерским односима“, као што је то наведено у Посебном протоколу за правосуђе у случајевима насиља над женама у породици и партнерским односима (поглавље б), који је донет од стране Министарства правде и државне управе 14. јануар 2014. године;

(ц) **одлучивање о одлагању кривичног гоњења** (чл. 283 ЗКП-а) искључиво на основу претходне процене безбедносних ризика, и на основу мултисекторске консултације, посебно у случају када се предлаже психосоцијални третман насилника (имајући у виду да правници нису у могућности да процене подобност учиниоца за овакву врсту третмана).

¹ <http://www.womenngo.org.rs/>

Непосредни повод нашег обраћања и предлагања наведених мера је случај насиља које је учинио полицијског службеника у ПС Богатић (који је пуцао и ранио бившу супругу, такође запослену у истој ПС и колегу, полицијског службеника који је покушао да га заустави).

У медијском извештају који нам је био доступан² се наводи да је „одлучено да се поново активира процес из децембра 2014. који је био обустављен на Миличин захтев. Наиме, у децембру 2014. године поднета је пријава против Тадића зато што је супрузи стављао службени пиштољ на слепоочницу. Тада је донета одлука да се примени такозвани институт одложеног кривичног гоњења, а да се он подвргне психосоцијалном третману“.

У истом тексту, даље, се наводи изјава неименованог саговорника из Основног јавног тужилаштва из Шапца: „Предузете су све доказне радње, али Милица се изјаснила да жели да му пружи шансу. Сматрала је да би било најцелисходније по њихов однос, јер имају и заједничко дете, да се процес одложи“³.

Овај случај, као и недавни догађај вишеструког убиства у Кањижи, али и ранији случај из Бора (2012), када је Основно јавно тужилаштво одбацило кривичну пријаву за насиље у породици, након чега је „Д.Б. наочиглед деветогодишњег сина и четворогодишње ћерке убио некадашњу ванбрачну супругу Р.Б. и њеног (тадашњег) мужа З.А.“ (из извештаја Заштитника грађана, дел. бр. 29383, од 10. 10. 2013), само су неки од случајева доступни јавности у којима ОЈТ, али и друге надлежне службе, нису на ваљан начин (ако су икако) процењивале безбедносне ризике да се насиље заврши тешким повређивањем или смртним исходом.

Добро је позната чињеница да *три фактора ризика*, да учинилац насиља поседује оружје (или му може лако приступити), да је жртва/оштећена напустила (развела се) од учиниоца насиља, и да је током заједничког живота било љубоморе или контроле партнерке, *девет пута чешће* у односу на друге околности доводе до смртних исхода (Galass et al., 2004, у: Stark, 2009). Због тога је неоправдано да се ОЈТ у поступању руководи „проценом и мишљење жртве“, имајући у виду да оне из различитих разлога нису (увек) у стању да реално процене безбедносне ризике. На жалост, и многи психолози и психијатри не познају (довољно или уопште) феномен насиља у интимном партнерском односу и у породици, и из тог разлога праве погрешне процене (као што је био случај у Богатићу и Бору). Из тог разлога, сматрамо да би већи број процена, укључујући обавезну и редовну процену безбедносних ризика, могао да помогне представницима тужилаштва да процене потенцијалну опасност од насиља, усмере своје и поступање других надлежних служби, и тако смање ризик од пропуста да се жртва насиља заштити.

Аутономни женски центар вам стоји на располагању за сарадњу у вези са наведеним питањима, ако и за сва додатна образложења овог предлога.

С поштовањем,

Слободанка Мацановић, директорка

² Вечерње новости (15. 1. 2015, стр. 12.) „Полицајац одговара и за насиље у породици“, аутор Н.Н.

³ госпођа Милица Костић, која се обратила АЖЦ-у након изласка из болнице, сведочи другачије